394

113

سؤال وجوابلی

بدء المعارف

خادم العلم ملا عالمجان البارودی اثری.

معارف اسلامیه‌دن

جزءِ ثانی.

یکرمنچی مرتبه باصلووی.

ناشری: قزانده

КАЗАНЬ
Электро-типография „Миллят"

1917 г.

بسم الله الرحمن الرحيم

سؤال	جواب
کلمهٔ توحید نرسه؟	لا اله الا الله محمد رسول الله.
(لا اله الا الله) نڭ معناسی نیچوك؟	حقلق اوزره قللق ایدلمش نرسه یوقدر مگر الله تعالی.
(محمد رسول الله) نڭ معناسی نیچوك؟	محمد علیه الصلوة والسلام الله تعالینڭ رسولی هم ایلچیسیدر.
الله تعالی محمد علیه السلامنی نی ایچون یباردی؟	بنده‌لرینه شریعت حکملرینی بیان ایتمك ایچون یباردی.
هرکم بو کلمهٔ طیبه‌نی ئه‌یتسه نیچوك بولور؟	معناسینی بلوب کوڭلی ایله راستلاب ئه‌یتسه مؤمن بولور.
مؤمن‌نڭ دنیاده حقی نیچوك؟	مالینه، جانینه ویوز صووینه تیمورنسز رنجتمك یاراماس.

سؤال	جواب
…خرتده حکمی نی …ولور؟	شول ایمان اوزره اولسه منگو تموغلی بولودن قوتولور ومنگو اوجماحلی بولور.
…اقل بالغ کشیگه بو …لمه‌نی ئه‌یتمك نیچوك؟	فرض بولور؟
…مبی وقتده‌ایتکان بولسه …یچوك؟	مسلمان بولغان بولور وصوگندن‌ئه‌یتمکی‌ثواب ایچون بولور.
…کلمهٔ شهادت نرسه؟	اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا عبده ورسله.
(اشهد ان لا اله الا الله) …معناسی نیچوك؟	گواهلق ویره‌من حقلق اوزره قللق قیلنمش نرسه یوق مه‌گر الله‌تعالی. باشقه‌هیچ نرسه‌گه عبادت قیلمق درست بولماس.
(…شهد ان محمدا …ده ورسوله) نـنك …سی نیچوك؟	دخی گواهلق ویره‌من درستلکده محمد علیه الصلوة والسلام الله تعالی‌نك بنده‌سیدر. بنده‌لرینه شریعت حکملرینی بیان ایتمك اوچون یبارگان رسولیدر.
محمد علیه السلام‌نك آتاکم؟	عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم‌در.
آناکم؟	وهب قزی آمنه‌در.
محمد علیه السلام قایده‌ی؟	مکه‌ده توغدی.

سؤال	جواب
نیچه یاشنده پیغمبرلك كلدی . . . . . ؟	قرق یاشینه یتکاچ الله تعالی دن جبرائیل علیه السلام آرقلی پیغمبرلك كلدی.
پیغمبر بولغاچ مکه ده نی اشله دی . . . . ؟	اون اوچ یل بیك تروشوب خلقنی ایمان كلتورورگه اوندادی.
آندن صوڭ قایده باردی . . . . . ؟	الله تعالی نڭ بیوروغی ایله مکه دین مدینه گه هجرت قیلدی، یعنی كوچدی.
نیچه یاشنده وفات بولدی؟	مدینه گه بارغاچ اونونچی یلده آلتمش اوچ یاشنده وفات بولدی.
پیغمبر بولغاچ دنیاده نیچه یل توردی؟	یکرمی اوچ یل توردی.
یکرمی اوچ یل اچنده الله تعالی آڭا نرسه ایندردی؟	حضرت جبرائیل علیه السلام آرقلی قرآن ایندردی.
قرآن نی نی اشله دی؟	صحابه لرینه اویراتدی، صحابه لر باشقه لرغه اویراتدیلر.
معراج نه ره وشلی بولغان؟	مکه ده وقتده بر کیچه جبرائیل ع السلام ایله قدس شهرنده بولغان مس اقصاغه باروب کوککه چقوب الله تـ تله گان اورنلارنی کوروب ینه مکه گه قا اوشبوڭا (معراج) دیلر.

سؤال	جواب
محمد علیه السلام قای وقت وفات اولدی؟	حق اسلام دینینی کامل بیان ایتکاچ وفات بولدی صلی الله علیه وسلم.
آندن صوك پیغمبر کله‌چکمی . . . . ؟	کله‌چك توگل.
آیروب ایمان کیترو نیچوك . . . . ؟	آمنت بالله وملائکته وکتبه ورسله والیوم الآخر والقدر خیره وشره من الله تعالی والبعث بعد الموت.
(آمنت بالله)نك معنا-سی نیچوك . . . . ؟	ایمان کیتوردم و ایناندم الله تعالی‌گه.
وملائکته . . . ؟	دخی ایناندم الله تعالی‌نك بارچه فرشته‌لرینه.
وکتبه . . . . ؟	دخی ایناندم الله تعالی‌نك بارچه کتابلرینه.
ورسله . . . . ؟	دخی ایناندم الله تعالی‌نك بارچه پیغمبرلرینه.
والیوم الآخر . ؟	دخی ایناندم بو دنیا بتوب آخرت کونی بولاچاغینه.
والقدر خیره وشره من الله تعالی . . ؟	دخی ایناندم هر ایذگو اش ویمان اش الله تعالی‌نك تقدیری ایله بولوینه.
والبعث بعد الموت	دخی ایناندم اولگاندین صوك قوبارلماقغه.

فصل

سؤال	جواب
الله تعالیگه ایمان كیلترو رەوشی نیچوك؟	الله تعالی باردر، بار بولماقی اوز اوزیلەدر. اوزندن باشقەغه محتاج توگلدر وهم بردر هیچ مثلی واوخشاشی وتیگداشی یوقدر، جمیع كیمچیلك صفتلردن پاكدر. بزنك كبی صورتلی وگەودەلی توگلدر، اوزندن وهم آل، آرت، اوك، صول، یوقاری وتوبان جهتلردن پاكدر بارچه صفتلری ایله قدیم وابدیدر.
قدیم وابدی نی معناده؟	اولی هم آخری یوق دیگان سوز.
الله تعالینك صفات ثبوتیەسی نیچه . . ؟	سگزدر.
اوّلگیسی نی . . . ؟	حی یعنی الله تعالی تركدر.
ترك بولماقی نیچوك؟	بزنك كبی جان ایلەتوگل اوزینه مناسب صفت ایلەدر.
یوقلیمی . . . . ؟	یوقلاودن پاكدر.
ایكنچی صفتی نی؟	عالم یعنی بلگوچیدر.
نی نرسەلرنی بلور؟	هر نرسەنی كرك الوغ كرك كچوك بولسون بلور، بولغانلرینی، بولاچاقلرینی هر قایوسنی بلور، یردە وكوكدە الله تعالیگه هیچ نرسه بلونمای قالماس.

سؤال	جواب
بلمکی نی رەوشلی؟	برنڭ کبی عقل و ذهن ایله توگل، اوگرانوب توگل بلکه ذاتینه مناسب صفت ایله بلەدر.
بلمگان وقتی اولورمی؟	اصلا یوقدر.
اوچونچی صفتی نی؟	قادر یعنی کوچی یتکوچیدر.
نرسەلرگه کوچی یتار؟	بولغان نرسه آنڭ قدرتی ایلەدر. هر نرسەگه کوچی یتار هیچ کمنڭ یاردمینه محتاج بولماس.
قدرتی نی رەوشلی؟	بزنڭ کبی گەودە قدرتی توگلدر بلکه ذاتینه مناسب صفت ایلەدر.
دورتنچی صفتی نی؟	سمیع یعنی ایشتکوچیدر.
نیندی آوازلرنی ایشتور؟	هر آوازنی کرك قاتی کرك یومشاق بولسون ایشتور.
ایشتمکی نیچوك؟	بزنڭ کبی قولاق ایله توگلدر ذاتینه مناسب صفت ایلەدر.
بیشنچی صفتی نرسه؟	بصیر یعنی کورگوچیدر.
نرسەلرنی کورور؟	هر نرسەنی یاقتیده بولسون کرك قارانغیده بولسون، الوغ بولسون، کرك واق بولسون کورور.
کورمکی نیچوك؟	بزنڭ کبی کوز ایله توگلدر ذاتینه مناسب صفت ایلەدر.

سؤال	جواب
آلتنچی صفتی نی؟	مريد يعنی تلەگوچيدر.
تلەمكی نيچوك؟	هر نرسەنی اختیاری اوز تلەوی ايلەبار قيلور هم اوز تلەوی ايلە يوق قيلور آنی اصلا كوچلەوچی بولماس.
يدنچی صفتی نی؟	متكلم يعنی سويلەگوچيدر.
سوزی كوبمی؟	چيگی وصانی واوّلی يوقدر.
سويلەوی نی رەوشلی؟	بزنك كبی تل ايلە توگلدر ذاتينە مناسب صفت ايلەدر.
بز بلگان سوزلری بارمی؟	پيغمبرمز محمد صلی الله عليه وسلمگە ايندرلگان قرآن الله تعالی نك سوزيدر هم باشقە پيغمبر- لرينە ايندرلگان كتابلردە آنك سوزيدر.
سكزنچی صفتی نی؟	مكوّن يعنی هر نرسەنی بار قيلغوچيدر.
بار قيلماقی نيچوك؟	هر نرسە آنك قدرتی وتلەوی ايلە وهم آنك بار قيلماقی ايلە بار بولمشلردر.
الله تعالی نك صفتلرينە قسقەچە ايمان كيترو نيچوك؟	**الله تعالی** هركوركام صفت ايلە صفتلانغوچيدر وهر يمان وقبيح صفتلاردن پاك ويراقدر. قرآندە وحديثدە نەقدر الله تعالی نك صفتلاری واسملری كلديسە هر قايوسی حق وثابتدر.

سؤال	جواب

فصل

فرشته‌لرگه ایمان ره‌وشی نیچوك؟	فرشته‌لر بارچه‌سی الله تعالی‌نك حرمتلو بنده‌لریدر الله‌تعالی‌نی قوشسه شونی اشله‌رلر الله‌تعالی‌گه هر وقتده بوی صونغوچیلاردر هیچ گناه قیلماسلر. آنلرده ایرلك وخاتونلق بولماز، آلارده آشامق وایچمك بولماز وآنلر نك ایچلرنده الله‌غه یقینلری و پیغمبرلری باردر جبرائیل، میکائیل اسرافیل، عزرائیل علیهم السلام کبیلر.

فصل

الله تعالی‌نك کتابلرینه ایمان ره‌وشی نیچوك؟	الله تعالی‌نك دین حکملرین ونصیحتلرین بیان ایدر ایچون پیغمبرلرینه ایندرگان کتابلری همه‌سی حق وثابتدر.
پیغمبرلرگه ایندرلگان کتابلری نیچه؟	بزگه بلونگانی یوزده دورت.

سؤال	جواب
قایسی پیغمبرلرینه ایندرلگان؟	تورات اسملی کتابی پیغمبری موسی علیه السلامغه، انجیل اسملی کتابی پیغمبری عیسی علیه السلامغه، زبور اسملی کتابی پیغمبری داود علیه السلامغه، قرآن اسملی کتابی پیغمبری وبزنڭ پیغمبرمز محمد علیه السلامغه ایندرلدی. وهم اون کاغد حضرت آدمگه، ایللی کاغد حضرت شیثکه، اوتوز کاغد حضرت ادریس‌که، اون کاغد حضرت ابراهیم علیه السلامغه ایندرلدی.
قای وقتقه قدر قرآن ایله عمل تیشلی؟	قیامتکه‌چه قرآن ایله عمل قیلمق تیش ولازمدر.

فصل

رسول‌لرگه ایمان رەوشی نیچوك؟	پیغمبرلر هر قایوسی الله تعالی نڭ گناهسز وبوی صونغوچی بنده‌لریدر. الله تعالی نڭ امرندن اصلا چقماسلر، الله تعالی نڭ بنده‌لرینه الله تعالی بیلگوله‌گان شریعت حکملرینی هیچ خطاسز ایرشدرگوچیلردر هر کمنی حق دینگه اونداگوچیلردر.
پیغمبرلرده آشامق، ایچمك بولوری؟	بولور.

سؤال	جواب
آنلرده اویلنمك بولورمی؟	بولور.
آنلرده یالغان بولورمی؟	بولماس.
آنلرنڭ اوّلی کم؟	بارچه آدملرنڭ آتاسی آدم علیه السلامدر.
آخری کم؟	بارچه پیغمبرلرنڭ آرتوغراقی همه مخلوقاتنڭ خیرلوسی اولان بزنڭ پیغمبرمز محمد مصطفی صلی الله علیه وسلمدر.
آندین صوڭ پیغمبر کیله‌چکمی؟	کلماس قیامتکه‌چه آنڭ دینی باقیدر.
پیغمبرلرنڭ حسابلری معلوممی؟	توگلدر، فقط **الله تعالی** اوزیگنه بله‌در.
قرآنده مذکور بولغانلری قایولر؟	آدم، ادریس، نوح، هود، صالح، ابراهیم، لوط، اسماعیل، اسحق، یعقوب، یوسف، ایوب، شعیب، موسی، هارون، ذوالکفل، داود، سلیمان، الیاس، یونس، زکریا، یحیی، عیسی، محمد علیهم السلامدر.
پیغمبرلکنده اختلافلیلری بارمی؟	باردر حضرت عزیر وحضرت لقمان وحضرت ذوالقرنین. ولکن کوبرك عالملر حضرت عزیرنی پیغمبر و حضرت لقمان وذوالقرنینی اولیادن دیلر.

فصل

آخرت کونینه ایمان روشی نیچوک؟ | هر کشینك عمری بتوب اولاچکدر.

قبرگه دفن ایدلدکدن صوڭره مُنکَرْ و نَکِیْر اسملی ایکی فرشته کیلوب (ربك کم، دینك قایو دین، پیغمبرك کم؟) دیو سؤال ایده‌چکلر در. ایمان بنده بولسه قبرده آڭا عذاب اولاچق، یخشی مؤمن بنده بولسه آڭا نعمت و حرمت اولاچقدر. قیامت وقتی بولغانده چرمش و تارالمش گه‌وده‌لر دنیاده‌غی کبی الله‌تعالی‌نك قدرتی برله جیولوب هر میت که‌جان کروب مَحشر یِیرینه هر قایوسی جیولاچقدر.
آندین‌صوك عمل دفترلری ویرلوب عمل‌لری میزان ایله اولچانوب الله تعالی حساب آلاچقدر. جنت‌که کرورلك بنده قلچدن اوتکون قلدین نچکه صراط کوپرندین اوتوب جنتکه کراچکدر و آنده الله تعالی‌نی کوراچکدر. ایمانسز بنده‌لر صراط کوپرندین اوته آلمای جهنم‌گه کره‌چکلردر و آنده منگو عذابده اولاچقلردر. گناهلی مؤمن بنده‌لر الله تعالی عفو ایتمسه گناهلری حسابنچه عذاب کوروب صوڭره منگو اوجماحلی اولاچقلردر.

جنت وجهنم قای وقت حاضرله‌نه‌چك؟ | اوشبو وقت یارادلمشلردر هیچ فانی اولماسلر آنده بولغان خلق‌ده فانی بولماس.

سؤال	جواب

فصل

سؤال	جواب
تقدیرگه ایمان رەوشی نیچوك؟	دنیاده هر نه بولسه کیرك یخشی کیرك یمان همەسی الله تعالی‌نك تقدیری و تلەوی ایله‌در. الله تعالی تقدیرندن هیچ نرسه طش اولماس.
بندەنك فعلینی الله تعالی نیچوك بار قیلا؟	بنده اوز نیتی ایله اول اشنی تله‌گاچ وقیلماقچی بولغاچ الله‌تعالی اوزینك عادتنچه اول فعلنی بار ایتار.
یخشی اش اولسه نی اشلای؟	اول اشدن راضی بولا هم ایزگو جزا وثواب بیره.
یمان اش اولسه نی اشلای؟	اول اشکه راضی اولمای.
راضی اولماغاچ نی ایچون بار قیلا؟	بنده اوزی تله‌گانگه کوره بار قیلا واشله‌گانی ایچون عذاب قیلا ویمان جزاء بیره.

فصل

سؤال	جواب
ایمان اویراتکان حدیث نیچوك؟	رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرندین حضرت جبرائیل علیه السلام برکشی صورتنه کروب صحابەلرگه اوگراتور ایچون ایمان

سؤال	جواب
	نه؟ دیب صورادی رسول الله صلی الله علیه وسلم: ایمان الله تعالی‌گه، وآننگ فرشته‌لرینه، وآننگ کتابلرینه وآننگ پیغمبرلرینه وآخرت کونینه، دخی تقدیرننگ ایذگوسینه ویمانینه ایمان کتورمکدر دیوب جواب بیردی.
بو حدیثده ئه‌یتلگان آلتی تورلی نرسه‌نی نیچک دیلر؟	مؤمنٌ به دیرلر.
اول نرسه‌لرگه اشانمق نیچوک بولور؟	یوقاریده بیان ایدلگانچه أشانمق فرض بولور.
دخی حضرت جبرائیل نی صورادی؟	اسلام نرسه؟ دیو صورادی.
رسول الله صلی الله علیه وسلم جواب بیردیمی؟	بیش نرسه‌نی بیان ایتوب جواب بیردی.
اوّلگیسی نرسه؟	گواهلق ویرمکدرکه حقلق اوزره عبادت ایدلمش نرسه یوق مگر الله تعالی و محمد علیه السلام الله تعالی‌ننگ بنده‌سی وپیغمبری دیو.
۲ نچیسی نی؟	بیش وقت نماز اوتامکدر.
۳ نچیسی نی؟	مالی بولغان کشی زکاة ویرمکدر.
٤ نچیسی نی؟	رمضان آینده روزه توتمقدر.

سؤال	جواب
۵نچیسی نی؟	کوچی یتکان کشی‌گه حج‌گه بارمقدر.
بو کتابده ئـه‌یتلگان مسئله‌لر نیندای کشیلر اعتقادی؟	**اهل السنة والجماعة اعتقادی.**
اهل السنة والجماعة اعتقادینی کم بیان ایتکان؟	رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه‌لرگه اویراتوب صحابه‌لر رسول الله‌دن ایشتکانلرنچه قالغان امتلرگه بیان ایتدیلر.
رسول الله‌دن صوڭ شریعتنی کم اویره‌تکان؟	صحابه‌لر کامل توغریلق ایله اوزلرینڭ شاگردلرینه، آنلر دخی باشقه خلق‌غه اویراتدیلر شونڭ ایچون صحابه‌لرنی دوست توتمق تیوشدر هر قایولری حق یولغه کوندرگوچیدر.

فصل

رسول الله صلی الله علیه وسلم قای وقت وفات بولدی؟	هجرتدن اون یل اوتکاچ ٦٣ یاشنده وفات بولدی صلی الله علیه وسلم.
آندین صوڭ کم خلیفه بولدی؟	صحابه‌لرنڭ آرتوغراقی بولغان ابوبکر الصدیق رضی الله عنه خلیفه وحقلق اوزره امام بولدی.
نیچه یل توردی؟	ایکی یلده اوچ آی قدرلی سلامت طروب وفات بولدی.

سؤال	جواب
آندین صوڭ کم خلیفه بولدی؟	آندین قالا صحابه لرنڭ آرتوغراقی بولغان عمر خطاب اوغلی رضی الله عنه خلیفه وحقلق اوزره امام بولدی.
نیچه یل توردی؟	اون یارم یل قدر کامل توغریلق ایله خلیفه لك قیلوب هجرتدن ۲۳ نچی سنه ده شهید بولدی.
آندین صوڭ کم خلیفه بولدی؟	رسول الله نڭ ایکی قات کیاوی و صحابه لرنڭ حلیمراگی اولان عثمان عفان اوغلی رضی الله عنه خلیفه و حقلق اوزره امام بولدی.
نیچه یل توردی؟	اون ایکی یل قدر توروب کامل یومشاقلق ایله خلیفه لك ایدوب ۳۵ نچی سنه ده شهید بولدی.
آندین صوڭ کم خلیفه بولدی؟	رسول الله نڭ کیاوی علی ابی طالب اوغلی رضی الله عنه خلیفه و حقلق اوزره امام بولدی.
قایو سنه ده وفات بولدی؟	هجرتدین ٤٠ نچی سنه ده شهید بولدی.
بو دورت امامرغه نه دیورلر؟	«چهاریار» دیورلر پیغمبر صلی الله علیه وسلم نڭ خاص دوستلری و یقین صحابه لری دور بونلرنی وباشقه صحابه لرنی دوست توتماق و تعظیم ایتمك هر کمگه تیشلی ولازمدر. الله تعالی هر کمنی خیرگه ایرشدرسون آمین والحمد لله رب العالمین.